

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم و صنعت مجموعه سی

ایکینجی سینه: اوچینجی جلد

نومرو : ۳۵

۲۰ ایلول ۱۳۳۸

ادبیات مضاحبه‌لی

صنعت رقابین

هر شیدن اول سوزلرمك ائی آكلاشلاماسنی ایسته به حکم . زیرا هیچ تکیه اولمایان قورقوج و بر برینه خدشیلردن بحث ایدیم . بورادهمکی صنعتدن مفصدم . علی العاده . صنعت دکل ، اصل-صنعت ، ایده آل صنعتدر . قادیندن مقصدم بالذات قادین دکل ، بلکه قادینلق و برتورلو امرمنه رام اولاق بیلدیم ازیلی تجلی و طبعیتمک بر جزئی اولان قادیندر . بونک ایچین اوزون و یاقین بعضی مستشنا خلفتلك بی معذور کوره جگنی امید ایدیمورم .

اسکی ، یک اسکی بر ذهاب واردر : صنعت دینجه درحال قادی خاظرلارز ، همله ادبیانده او ، براساس دکل بیل بر واسطه در . بو ایسه بر ذهابدر ، اسکیدیک ایچون همده حقیقت شکله کیرمیش بر ذهابدر . فقط نه قادر یا کلبورز ، واقعا تا اومیرسدن بوگونکی شاعرک سوله دیک صبراعله قادر هر کوزله سوزک ، هر کوزل شینک اولنک صاجلریله ، اولنک سبسنک آهنگیله و کوزلرینک درساکیله ایشلندیک طن ایدیمور . ایچمزدن آناما . دیمیز بو شیهه ، امیددن داهای قونلی بر شیهه در . دیورز که « دانه » اولاونک سبسیله اورپردی و سوزکه الهیله شدی ، « فزولی » بیلرجه اولنک جالی آرقه سندن آغلاقی ، آتاق ایزلرنده پرودی و سوزکه ایدیه شدی . فقط اصلی بیلوری یز ؟ مجبا بو اوربرنر ، بو آغلایانر ، بو قوشانلر ، بو

غدارلقی اوکره ترمک فسانتی دنیا به حاکم قلدی . جالشقان اولدیری ایچون قابل امله اولادنه مسلط اولدی . اوره . واری شمرلره « شزوت » کی افسانه لر تنظیم اشدکری ایچون فلسطینلری اعا اشدی . فله کوزله لکک بی آمان دشمنی کسلدی و جنس بشر آتوق قانادی بیلک جزای مغلوبیتی عصر لرجه قان و کور یاشی ایچنده جگدی . ائی که یوفانیلر آره . سندن فیثاغور و فلاطون کی انچه فکری آدملر بولادیده یهووانک دشمننک ابلک قادینه بوش بره اوکره ترمک تیش اشدیک شکارله فکریلر داهای قدرتیله تکرار کشف ایدلی . او آدملرده بیللمک روحی واردی . ایسته بونک ایچوندر که دوربونک دیدیک کی آتله لر بیلانی عیال ایدلر . حاصل کلام ، بوسوک زمانلرده اوچ روح سنای ، غالیله لی یتوخ بازیلد ووالانت ، انسان قیافنده کورونیلر . کوکری ارضی دولاشان وانی سنارله ابریش فن آغاجنک الک بارلاق میوه لرلی دوشنرمک بولر . موه وادی . موسورله عید خطار کندیلرینه عطف ایدلرکی جهله خرسنتیالرك انتقامی آتاق ایچون سوله به حکمده بونن عارتدی .

نصیری

درگاه

دیورله قارشی اولان مجادله سنک بر صغفه سنی کوربورم . یهووا . « تیون » . ه یک بکزه بور . آتله لر ایسه بالاسی یاننده بر بیلان اولدینی جالده تصویر ایدلر . فقط سوزلرکدن بحث ایدیک بیلانک ذکا و حین بقی حقنه شبهه دوشیم . اکر واقف حکمت اولمیدی اونی استمدادن عاجز بر دیشی قافاسنه تودیم ایدرم ایدی ؟ طن ایدرم که اوده یهووا کی جاهل و بالایی ایدی ، و خوائی انتخاب ایدی . چونکه جوا قولایجه اغفال ایدیلردی . و چونکه آدمی دها ذکی دها متفکر فرض ایدیلردی .

« زه نونه بیلن ... شونی بیل که دوربون ، اک بونکک واک خالص حقایق ، تفکر و ذکا سایه سنده دکل ، حسله ابریسیلر ... بوسبیلدر که اکثریا ارککلرلردن آز دوشوغلی ، فقط چوق حساس اولان قادیلر ائی شیلری دها قولای اوکره نیرلر . غیبدن خبر ویرمک اونلره ، ویرکیدر . « آبولون سبتارده » له ناصرمی یسوع ، قادیلرکی ، عتاری ابله تصویر ایدلری معناسز دکلدر . سن نه دیرسه ک دی ، دوربون ، بو نور ایشی ایچون قایا آدمه سوندن و بیلدیزدن بیاض اولان حوائی ترجیح ایتکه مرشد بیلان حکیم اولدینی اثبات ایشدر .

حوا اونی مطبانه دیکه دی : « سوزکه دالاری . جالره بونکین وروح القدس ژاله لر ایچنده کی بیعتانان فن : آغاجنه قدر کیمکه راضی اولدی . بو آغاجی غایبان یاپراقلر استغفاله کله جک بوتون انسانلرک انشانریله فونوشور و جیتان صدالر برلشجه مکمل بر آهنگ حاصل اولوزدی . واقف ممر اولانلر بو آغاجک قبول میوه لرلنن که اساساً بونلرله تقدی ایدلردی . معدنلرک ، عاشلرک و شانلرک علیمله مادی و معنوی عالمرک فوانیتی اوکره نیرلردی . فقط بونلرله آتشدندی و اضطر ابله اولومدن قورخانلر اونلری دودالریله کورورمکه جواز ایده مزلردی .

حوا ، بیللمک و بریدی درسی اطاعتله دیکه بونلرک یسودقورقورک فونونه بوسلیدی و علم الهی بی بخش ایدن میوه لرلن طاعتی ایسته دی . فقط سوزدیک آدمکده کندنن دوزن قالماسی ایچون ائدن طومرق بوجیه آغاجه کتوزدی . و آتشنک بر آلامو باره ق اولاکندی ایدیلردی اوستطریقده رفیقته و بریدی . نه فلاکت که تصادفاً باجه ده دولاشان یهووا اونلری یاقالادی . و عالم

اوله جفری کورنه ترمک مدعش صورتده خدتلندی . بوتون قوتلری طویلا به طیفه سفلیده اوله مدهش بونکونلری یخیماردی که بونکی بیچاره مخلوق لال بونکم قالدی . میوه ارککک ائدن دوشدی و قادین بدجنک بونونه سزاره ق : « جاهل قاتی و مستکله برابر مضطرب اولاق ایسته رم . » دیدی . غلبه جالان یهووا آدمه خوائی و بوتون زیریلرلی او بوشوق وندلوش بر حالده طونیدی . صنعتی ، بر طاق . قایا صایا وقایع جویه ایدنه انحصار ایتکه برابر ، حوشیقیناس اوهندن اولان بیلانک فتنه غالب کلدی . اوده ، آرتق انسانلره عدالتلرکی ، بیعتانی ،

یانلر اولنک سسنه ی قوشورلردی ... خار ، خار . هیچ برینک کوزنده اولنک نه برتل صابی ، نه بر برده ک سسی ونده بر آتاق کوز قریبی واردی . حتی شو آنده دانته ک و فصولنک صنعت و هیچ آنده اولنک سسنی دوعاق ایچون قولالری ناصل طیفادینی ، خیالی تصور ایدمه مک ایچون ناصل جیریندینی حتی داهای جیی هیچ اهیت و برمه ریک اونی ناصل اولونلردی کوربورم . « به آتیس » ک آرقه سندن جتنده کزتن دانته ک کوزنده « به آتیس » دکل بلکه بر مثال ، داهای دوغروس ی برکولک واردی . آغلایان فصولنک دبلنده « او » نک آدی ، « او » نک یادی دکل بلکه ماوراده کزینن ملکارک آدی و یادی واردی . اکر صنعت و هیچ آئنده اولنر بالذات قادی تصور ایتسه لردی کربلیر ، او صنعت نه دون ، نه اصلنر بر صنعت اولوردی . اساساً صنعتده قادیسه اهیت و بریمک ایت آتقی سنکار اولانلر ، یارم قالانلردر . بوقه بونک صنعتکارلر دکل . کندیس ایچون آغلادینی طن ایدن دانته ، به آتیس کورسیدی ، اوندن ابکره نیر ، اوندن قاجاردی . زیرا آرتیق او خالک انسانلندن بیه شبه ایدردی و بلکه ماشقه بر مشوقه ابله مشغولدریه قیصانیدری . یارم قالمش . صنعتلردر که قادی بالذات قادی اولرک اشددر . اکر صنعتده کندیسنک بریده آل اولدینی طن ایدن قادی بوهیمله او کورسیده او ماشقه . زیرا بولر بر صنعتدن بولر بر قادیندن بحث اتمک بیلر لزومسدر . فقط اصل صنعتده بوگونکی قادی ک او کونه جکی کندی جنسندن ، کندی شکندن و قانندن برخلوق بو قدر ، بلکه برکولک واردر . اک فانی شوک برکولک یاشایان قادی ایچون بر خیردر . زیرا بو کولکده که اصل قادی کوزمزدن سلبور ، اصل قادیسه هیچ برقیتم و بر برمه بور . دیک که صنعتده موجودیتی فرض ایدیکم خیا قادی ، حیانه کی قادی کزده ایداً ناعام ، پیچسز ، روحسز و قایا کورومعه سینه یارایه جی برهمدر . بو آتدقلر سندن ماشقه زده ادیا ایدلر و اکره قادی همده صنعت ابداع ایدر . بوداعی تدقی اتمک ، هم چوق قولای همده چوق زوردر . چوق زور ، زیرا میدانده بوداعی قوتلشدیرر کی کوروش شیلر وار . بلکه ارککلر برابر دکلر بیل اوبدن سوزکه قادیده صنعت کیرمش ، صنعتله او عراشیمدر . فقط تکرار خاطر لایورز ، بحثر ایده آل صنعتدر . ایسته خیمدی حکمزی قولایجه و بریز . بر حقیقت دکلر بیه روحلرک عصیان بوجیه بیلر نسل اتمش اولان رافسایوار . حوا ، آدمک صول بوگردن وجود بولش . حیانه هرکسدن اول حتی بالذات قادیندن ده اول هیجانله زداشندیک بو انساننی صنعتده قونلی بر حقیقت کی قبول اتمک لازمدر . او جالده ماشقه بر انسانک مخلوق اولدینی سوله قادی ، صنعتده خلق اولق طبعلندن چوق اوزاق دکلدر ؟ ابلک انسانن بری بوجیه شته در

تۆرك تارىخىنى تېكىشكەن

عثمانلىلار زىقلى مائە قىلىرىسى

۲

توتون بۇلاردىن باشقا، بۇ جەننى تايىد ايدىن كە قوتلى وشقەلەردىن بىرى « نىرى » مىلاك « جەناغا » عنوانىلە يازدىقنى عثمانلى تارىخىدىكى . وۇخك توركىر خەندە وردىكى . مەلومات ودىكىر خەسوساندىن داها شايدان اعتاد بر . وۇرغ اولدىنى آكلاشلايلار . بو ارده غىنى زىقلى تايىد بولار « آل ساجوقەمىتىب اولان اتراندن كوك آب خان اولادىن طوارلو وارزولو برطاشە بلاد ارمنىدن نونى » بلده اخلاطە نزول ايدوب بلاغمەندە - حضور قالدوغى ايدىن كوجراولى اتراندىكى مجلس (جەننى) اللىك (سىك) خاە اولوب رىسلىرى سىناپل شەھ بن قبا انىه اوبى كاپ رومە دولكەلر . « دىور » بو عبارە اولىكى وشقەنى غامما تايىد ايدىكى كىيىر آزده طارز تىخىر اعنازلە يكدىكىر سە بگىزە بور ايسەندە سىنە فرقىلە برىجى وشقە داها اسكى اولدىغىدىن اوقى مەخاللە داها « اصلى » عدايتىك اعجاب ايدىر .

غنى مسئلەنى دولابىلە تايىد ايدىن بر اردها واردر : « توارىخ سىل آل عثمان غازى » ناملە وۇلى مچھولى بر ذات طرقتىدن (۹۶۶) سىنەنى وقابەندە قور يازلىش بر اثر « اوغوز طايغەسى كى اعتقارلو طايغە ايدى . . . ماھان شەرىندە پادشاهلار ايدى . ابو مسلم مەروى دىخى » نىلەن قورغىش ايدى . « دىەرەك قابىخان نىلەن اولدىغىزى ھىچ ذكر اغيور ، كە بو جەھت داھا برىق اترلەردە مشھود اولدىغىدىن شايدان دقت بر ماھىتى حائزدر . برلەن كىتخامەسىندىن فوطوغرافلە . اخۇد اولان بو اترەك داھا اسكى بر تارىخىدە استىناخ اولوغىش سىجىجى بر نىسخەسى غىنى مەلوماتى حرقىا ايضاح اتمەكەدەر . بر

مىلكارلە مستدر . بورادە قادىن سىنە دكل خولياسىنە حىرائندر . دوشونكىز بر سىنەنى قىسەر اتمەك سىلە آكلامادىغىزە دلالت ايدىر سە بونىسىر اللە ، قوللە ، كوزلە ، طورلە باقمە قالفارساق ايشىن بوتون بوتون قىجىع اولمازى .

بو خالەدە كى قادىن سىنەنى آكلاما بور ، يالەز كىندىنى آكلايدىنى سايور . فقط بو آكلاشلاشنى دوشونەم ، نە قادار يوان ، قىجىع قورقۇنچوچر كىندىر . حقى بوكا عضوى ومادى مەنئادە وردىكىز قادىن مەناسى سىلە ويرەمەز . خلاصە قادىن اصل سىنەنلە علاقە دارەككدر . وقادىن سىنەنى عاشق باشادقە سىنەنى سودىكە ، سىنەنلە علاقە دلار اولدقە دكل بىلكە انجى كوزى سودىكە ، كوزە علاقە دار اولدقە وكوزە عاشق باشادقە كوزلەر ...

نورى لطفى

كورول و سىنانى سىنە اترلەندە قادىنك ايداع ايتدىكى اوز بر غونە تصور ايدە . يوروز . سىنەكارە اسم وردىكىنى ، روح بخش ايتدىكىنى طن ايتدىكىز . وھوم سىلە اولسە بر طاقم قادىنلار وار ، فقط سىنەت ويرمش بر قادىنى ھىچ بىلىيوروز .

شىمدى ھە قادار كى سوزلرم بىلكە زماغىزدىن چوق اوزاق خىقنلارە اسكى قادىنلارە ، حقى زمان ومكاندىن خىرى اولايان قادىنلارە عايدى . بو قادىندىن زماغىزدە كى قادىنە كىمكە نە قادار زور وفىجىع اولوبور . اوقادىن بر مبدع دكلدى ، اوقادىنك سىنەكارە روح بخش ايتدىكىنى قول اتمەك ايسەم . يوروز . فقط عجاىبو قادىن نەدر ؟ اسكى ارەككە نىسبەلە داھا دون اولان بو كوتكى ارەككە ياشە بو ارەك كى ، حقى روحلار كى ، حقى بوون كاشاك كى بو كوتكى كا اتمە دوشىقتدر . اترق بو كوتكى قادىن ھىچ شەمسىز دونكى قادىن دكلدر . حىلەندىن دكل سىنەندىن وايدە آلدىن بحث ايدىيورم . بو كوتكى قادىندىن بر « ھە آرىس » جىقەنى احتافى طن اغيورم . بولە اولدىغىنە كورە عجاى بو قادىن ھىچ اوللازىسە اقى بر قارە ، اقى بر غامشاكر وزاىر اولقى خىيالىلە سىنەكارى غمون ايدەك بر عصرەيدىر .

واقعا بولە بر عصر اولدىنى طن ايدىر . حقى بالذات ھەر شاعر ، ھەر رسام . . . كىندى سىنەنك قادىن ايجون ياپلەيدىنى ، اوصىقى الكافى آكلايانلار كى قادىن اولەجى طن ايدىر . شاعرلر بىلىيوروز كە شەرلرى قادىلر سولە بور و اوقور بور دىبە مەموددر . عجاى ب زاولالى صاف آدم نە درجە ھە قادار مەمود و غمون اولمىدەر ؟

ھېات ، سىنەنى كىندى اتى ، كىندى كوزى وسىلە كوزلەدەيرەمىن و بالذات كىندىنى بو سىندى ، بو كوزدىن بر سىنەت ياپەمىان قادىنك ، مىدەنە فونولان بر سىنەنى آكلاماسىنە ، سۆمەنە امكان وارمىدەر ؟ اوت بىليوروز ، ايشە بر خام كە شاعر كى شىرغى آغلاھرق اوقور بور ، ايشە بر كىچ قىرەك عاشقە بو شەرلرى سولە بور ، ايشە بر قادىن كە رسامك لوجەسى او كىندە حىرائندر ، آغلا بور ، كوزلرى قابا بور ، اللرى قالدەيرىيور باشى او كە ، ارەقە ما كىور ، سۆمەنە شىناشك سىنەلرى دىكارەك كى كوزلرى ھوا ھە چورىيور ، بولطار ارە سىندە رفص ايدىن مىلكار كوردىكىنى سولە بور . بللى كە زاولالى مضلر بىر ، سىنەت اوقى كىندىن كىچرىش .

فقط عجاى بر قوش كى جىقاريلان بو سىس ، سولە بر حىوان كوزى كى قىرەشدر برلان بو كوز ، بر مەمەن باشى كى سالانان بو باش ، ھوادە كوزولنى بو رقصان مىلكار بو مەنەنن افادە كايىدەر ؟ طن ايدىيورم كە حقى بشرى اومەن زىادە حىوان اولان بو حركەتلر ، بو سىسلر ، بو كوز ياشلرى ، بو حىرائلر آكلامق و سۆمەك . قىندى بوتون بوتون اخلاق ايدىن شىارد . اير سىنەت او كىندى راحت وسكوت ايدەمىن بو انسان سىنەنلە دكل كىندى سىمى كىندى طورى ، كىندى حىرى و خولياسى ابلە و كوكەدە كى

آز آشاغىسىندە « اوغوز طايغەسى كى وازدر » اعتقادلور ايدى ، كوجل بوزكلر (بوزوكلر) ايدى ، ماھان (ماھان) شىرك پادشاهى سىناپل شەھ ايرى كى عىناك ددە سىدەر . « دىيور »

ابلاك دورەك اترلرى قابى قىلە سىندى اولدىغىزدىن بحث اتمەسى دىكر اترلر كدە ساجوقىلردىن اولدىغىزى ايضاح اتمەسى يكدىكىزى انعم ايدىن مەلوماتىدىن كە مسئلەنى غايت واضح بر صورتدە آكلايدىيور . سىنەكىم اسكى تارىخلار بىزدىن بىضىلرى مقدمە مقامدە اترەك باشەندە ساجوقىلردىن بحث ايدىيورلر . سىنەكىم بو خەسوسە دائر دىكر اترار تارىخى مەركەك اسكىلرى - آراسىدە بىرلەر ايشە دزەمەم ھەم وقىندىلار مەلوماتە دىسترس اوقى مەكەندەر . بو مسئلەنى داھا واضح تىور ايدىن بر اثر داھا واردر . سىنەكىم سىنە اسكى تارىخلار بىزدىن مەمود اولان « سلاطين نامە » عنوانى « كىال » اسىندە بر ذىك تىخىر بر ياپىدىكى اثرىدە غىنى مسئلەنى ايضاح ايجىن . اوجىنى وشقە اولقى اوزرە عرض ايدىم .

اغوز ايدىلدىن بر شەھ بىكانە [۱] . . . كە سلطان ابن سلطان بايزىد خان . . . انس سلطان اولوبور . . . كە دىر ابن ساجوق اول - جوانە . . . محمد خان بن سلطان مراد خان . . . كە سىدان بايزىد خان قلوبور . . .

۸۹۵ - سە سىندە يازلان چوقى شايدان سىنەنى بو ارده كى شو ايضاحاھ اولىكى وشقەلەردە كى مەلوماتك غامما غىنى داھا واضح بر صورتدە كور بوزور . بو جەھ اولىكى وشقەلەردە كى ايضاحاھ داھا قوتلى بر ماھىتەدەر . چونكى « دەرلر » كەمى اللە مسئلەنى داھا قوتلى وداھا بطى بر اساسە رىطايغىش اولوبور . بوراھە قدر وردىكىن ايضاحاقى قول ايدەك اولور سەق يىنى عثمانلار كى قابى سىندىن دكل سىلچوقى نىلەندىن اولدىنى تصدىق ايدىر سەق قابىلردىن اولدىغىن روايتى نەمدىن و صل جىقەندىنى تىقنى اغمەس لازم كىلر . [۲]

تورەك سىنە ، عادىتە دائر جەد چوقى شايدان اعتاد بر مەلوماتە صاحب اولدىنى بزم اترلە ايتات ايدىن « محمود كاشىغرى » ، « دىوان لغات الترك » نامدە كى اترندە « توركلردىن بر طاقە » اولقى اوزرە « قاي » ادلى بر قىبلە ذكر ايدىيور . بويدىن باشقە اوغوزلردىن اولدىنى بوتون اترار تارىخىك مەتەد بيان اتمەلرلە مەلوم بر كىندىر . سىنەكەم بو بىكى اسمەن « قايىغ » قىبە سىنە مەسروب اولماش . اعجاب ايدىر « قاي » ، « قاي » قىبلەنى اوغوزلردىن اولدىنى ايجىن بو نىلەندە اولمايىن . حالوكە « قاي » ادى « قايىغ » دن زىادە « قاي » اسىنە باقىندىر ، بولە اولوبىجە اوغوزلردىن اولماش لازم كىلر . بر پىناكەم [۱] بو كىلەنى اقى اوقويامدەم . باشقە دورلودە اولايلىر .

[۲] بو جەننى اوقت وواغىم مەساعت اولور سەمە آبرىجە تىقنى ايدەكىم . . .